

Zuiderzee

College

## Anti-Pestprotocol

2018-2019

Auteur	Jan van der Beek
Redactie	SL
Datum	Januari 2019
Status	Definitief
Vastgesteld in de PMR van	4 februari 2019

## Inhoud

1. Vooraf .....	3
2. Uitgangspunten pestgedrag .....	4
3. Preventie .....	5
4. Stappenplan bij melding van pesten .....	6
5. Melding Pesten .....	7
Bijlage 1 OUDER(S)/VERZORGER(S) .....	8
Bijlage 2 VORMEN VAN DIGITAAL PESTEN .....	10
Bijlage 3 DIGITAAL PESTEN.....	12
Bijlage 4 ACHTERGRONDINFORMATIE .....	14

## 1. Vooraf

Het Zuiderzee College wil voortdurend serieus aandacht geven aan het realiseren van een veilig schoolklimaat en aan het voorkomen, herkennen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag.

Er is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn, zolang dat niet betekent dat de afgesproken regels worden overtreden of dat iemands persoonlijke grenzen worden overschreden. Pesten betekent dat iemands grenzen worden overschreden en dat past niet in een prettig en veilig klimaat voor allemaal.

*“Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Het is een groepsproces waarbij pesters, gepesten, omstanders of meelopers, volwassen beroepskracht (leraar, sportleraar) en ouders betrokken kunnen zijn. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Anderen kijken tegen het sterkere kind op. De pester heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig en is onzeker en bang.”*

Dit pestprotocol bevat enerzijds richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag en anderzijds staan er ook preventieve activiteiten in die pesten kunnen voorkomen. Alles wat we willen doen voor onze leerlingen m.b.t. pestgedrag, valt of staat bij de signalering en/of melding van dat gedrag. Dit protocol is erop gericht om personeel, ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen op de hoogte te brengen van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen.

Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol worden aangepast.

Jan van der Beek  
Zorgcoördinator

## 2. Uitgangspunten pestgedrag

De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd. De leerkrachten zijn alert op pestgedrag in algemene zin en herkennen signalen. Het niet onderwijzend personeel heeft ook een duidelijk signalerende functie en is daarom alert op pestgedrag.

Leerkrachten en niet onderwijzend personeel nemen duidelijk stelling tegen dit gedrag en ondernemen actie. De school beschikt over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol). Dit anti-pestprotocol wordt door het hele team onderschreven en ook alle ouder(s)/verzorger(s) ter inzage aangeboden via de website van de school, met een verwijzing in de schoolgids.

Er is een duidelijk verschil tussen plagen en pesten.

### *Plagen*

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het vertoonde gedrag is onschuldig en nodigt uit tot een reactie van eenzelfde soort. Het gaat dan om een spel dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of écht vervelend wordt ervaren. Het is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat.

### *Pesten*

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen pesten, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is het een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit pijn, frustratie, ontevredenheid of ontbreken van hoop.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

### *Vormen van pesten*

Met woorden (verbaal)

Lichamelijk

Intimidatie

Uitsluiting (isolatie)

Stelen en vernielen

Afpersing

Digitaal pesten

### 3. Preventie

We streven er op het Zuiderzee College naar een sociaal veilige school te zijn. Een positief schoolklimaat is één van de beste manieren om pestgedrag zo beperkt mogelijk te houden. Hierbij zijn de volgende voorwaarden van belang.

- a. De school wil kritisch naar zichzelf blijven kijken en ervoor zorgen dat grensoverschrijdend pestgedrag leidt tot verkleining van de kans op nieuw, grensoverschrijdend gedrag.
- b. De school streeft naar een cultuur waarin zowel leerlingen als medewerkers aan het denken worden gezet over hun houding en handelen en hier open over wordt gepraat.
- c. Er zijn duidelijke regels.
- d. Er is structurele basisondersteuning en goede extra ondersteuning.
- e. Personeel wordt blijvend geschoold.
- f. Er is een (anti)pestprotocol.
- g. Er zijn lessen Positieve Groepsvorming aan het begin van het schooljaar.
- h. Er is voorlichting en er zijn afspraken in de klas over pesten, zoals:
  - het verschil tussen pesten en plagen wordt uitgelegd;
  - pesten wordt altijd gemeld;
  - in de klas worden afspraken gemaakt over pesten;
  - het (anti)pestprotocol wordt onder de aandacht gebracht;
  - er worden gesprekken in de klas gevoerd over omgangsvormen en over hoe je respectvol met elkaar omgaat.
- i. Leerlingen weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en durven hierom te vragen.

#### *Signaleren van pestgedrag*

De mogelijkheden van signalering:

- a. **De leerling** geeft zélf bij de mentor/leerlingbegeleider/teamcoördinator/intern contactpersoon aan dat hij/zij gepest wordt.
- b. **De leerkracht** signaleert dat een leerling gepest wordt en geeft dit door aan de mentor.
- c. **Het niet onderwijzend personeel** signaleert een leerling die gepest wordt en geeft dit door aan de mentor.
- d. **Medeleerlingen** kunnen het pesten signaleren en de leerkrachten of mentor hiervan op de hoogte stellen.
- e. **De mentor** signaleert zelf pestgedrag of krijgt informatie van collega's over leerlingen uit zijn/haar klas die gepest worden. Hij/zij kan zelf de gesprekken aangaan maar ook de teamcoördinator inschakelen.
- f. **De ouder/verzorger** signaleert dat een leerling gepest wordt en geeft dit door aan de mentor, teamleider, zorgcoördinator of intern contactpersoon.

#### *Signalen van kind dat wordt gepest*

De leerling is vaak afwezig of ziek.

De leerling wordt door medeleerlingen aangesproken met een bijnaam.

De leerling haalt plotseling slechtere resultaten.

De leerling wordt regelmatig als laatste gekozen bij het indelen van groepjes of het samenwerken.

De leerling is vaak alleen tijdens pauzes.

De leerling komt ruim voordat de les begint naar de klas of blijft na de les hangen.

#### **4. Stappenplan bij melding van pesten**

##### *Duidelijk zichtbaar pesten:*

Personeel moet altijd direct reageren bij zichtbaar pestgedrag.

SDCA; SIGNALEREN-DOEN-ACT-CHECK.

Leerlingen melden bij de docent en/of mentor of intern contactpersoon, ouders bij de mentor of de zorgcoördinator of intern contactpersoon en docenten bij de mentor of teamcoördinator. Melden betekent hulp vragen of hulp kunnen bieden.

Bij hardnekkig pestgedrag is er overleg met de zorgcoördinator en/of de vertrouwenspersoon. Het gedrag kan zo nodig worden besproken in een multidisciplinair overleg. Na het wege van signalen wordt een plan van aanpak opgesteld. Na elke actie volgt registratie in Magister en een bespreking met ouders.

##### *Externe hulpverlening*

Inschakelen van externe organisaties, zoals het jeugdteam, is een mogelijke interventie. Bij seksueel getint pestgedrag of discriminatie wordt de vertrouwenspersoon ingeschakeld. Er vindt nazorg plaats voor slachtoffer. Acties worden na enkele weken geëvalueerd en besproken met de ouders.

##### *Aanpak*

Sancties, zoals schorsen, zijn maatregelen die kunnen worden toegepast bij ernstig pesten. Pesten is een groepsgebeuren. Vaak is er sprake van een groepje pesters, helpers en toeschouwers. Er is niet één duidelijke pester en vaak is het pesten weinig zichtbaar. In dat geval is het soms zinvol om de groep in te schakelen om het probleem op te lossen. Een effectieve werkwijze is: STA OP TEGEN PESTEN. Dit is een werkwijze op basis van de NO BLAME-methode. Nadruk ligt op het oplossen van het probleem. Daarbij wordt de medewerking gevraagd van de groep met behulp van het zogenaamde 7-stappenplan. In bepaalde gevallen zal deze methode goed werken, maar soms is er een andere aanpak nodig. Per situatie wordt gekeken welke aanpak het best ingezet kan worden.

##### *Contactpersoon pesten*

Binnen de school is een 'contactpersoon Pesten' aangesteld. De contactpersoon:

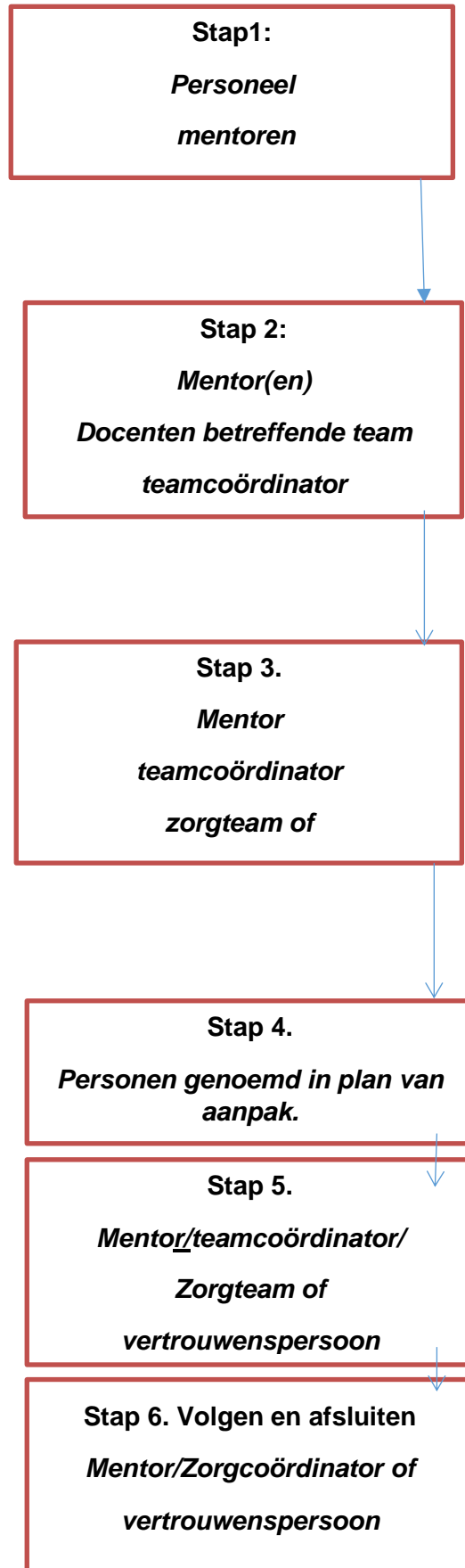
- heeft scholing gehad, gericht op het tegengaan van pesten op school;
- is bekend met de methode STA OP TEGEN PESTEN;
- kan op verzoek mentoren en docenten ondersteunen in de aanpak van pestgedrag.

## 5. Melding Pesten

### Stappen in de ondersteuningsroute



### Personen in de begeleiding



## **Bijlage 1 OUDER(S)/VERZORGER(S)**

*Informatie voor ouder(s)/verzorger(s) van gepeste kinderen.*

### **Wat kunnen signalen zijn van pesten?**

- Niet meer naar school willen.
- Niets meer over school vertellen.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen, of niet meer bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Vaak dingen kwijt zijn, of met kapotte spullen thuiskomen.
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben.
- Bedplassen
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen.
- Niet alleen een boodschap durven doen.
- Niet meer naar een club willen/durven gaan.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures creëren om niet naar school te hoeven.

### **Wat ouder(s)/verzorger(s) zelf kunnen doen:**

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen gaat proberen het pesten te stoppen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken.
- als er sprake is dat er geheimhouding wordt gewenst door kind of ouders, kan er contact worden opgenomen met de intern contactpersoon. er. Deze functionaris heeft geheimhoudingsplicht.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten.
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een dvd over het onderwerp.
- Vertel dat volwassenen vaak niets doen, omdat ze niet zien dat er gepest wordt of omdat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost.
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. Pesten is soms een gewoonte geworden, die moeilijk af te leren is.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat.
- Als u er van uw kind met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken. Voordat u dit belooft, is het raadzaam te vragen wat de school doet.
- Beloon uw kind en help zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?"
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, kan hulp van een deskundige nodig zijn. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining.



- Houd het niet stil, maar onderneem actie!

Bijlage 2 : Laatste zin : vermelden

*Informatie voor ouder(s)/verzorger(s) van pestende kinderen*

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Bekijk samen met uw kind een film/dvd over pesten
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan. Als ouder(s)/verzorger(s) dit niet goed weten, kunnen ze hierbij hulp krijgen van bijvoorbeeld het Jeugdteam van uw wijk.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen. Informatie hierover is op te vragen bij de mentor of de zorgcoördinator.

## **Bijlage 2 VORMEN VAN DIGITAAL PESTEN**

### *Beledigen via SMS/WhatsApp, mail of chat*

Via SMS/WhatsApp, mail of chat, kun je elkaar vervelende boodschappen sturen. Dat gebeurt vaak anoniem of onder een verzonden naam. Dit kan ook gebeuren uit naam van iemand anders of uit naam van de gepeste zelf naar anderen. Lastig vallen of beledigen via internet is strafbaar volgens Artikel 285b. Bijvoorbeeld iemand die een leerling steeds lastig valt door het sturen van SMS-jes/WhatsApp-jes of e-mail. Mogelijke straf: geldboete of gevangenisstraf.

### *Misleiden via internet of mobieltje*

Een ander kan zich voordoen als iemand anders, door bijvoorbeeld een nepprofiel aan te maken in een chatprogramma. Dit kan ook een nepprofiel zijn van een persoon uit het netwerk van de gepeste.

### *Bedreigen via internet of mobieltje*

Omdat je kunt verbergen wie je echt bent in het contact via het internet of een mobieltje, kun je iemand gemakkelijk bedreigen.

### *Roddelen via internet*

In het contact via internet kan gemakkelijk geroddeld worden. Bijvoorbeeld via mail of chat. Degene over wie geroddeld wordt, wordt gewoon niet uitgenodigd voor het gesprek.

### *Inbreken in iemands mailbox of chatprogramma*

Door achter iemands wachtwoorden te komen, kun je in zijn of haar mailbox komen of je in een chatprogramma voordoen als die persoon. Je kunt dan uit naam van die persoon vervelende berichtjes rondsturen naar zijn of haar contactpersonen.

### *Wachtwoord veranderen*

Als je achter iemands wachtwoord kunt komen, kun je het wachtwoord ook veranderen. En dan kan de ander niet meer bij zijn of haar eigen mail of chataccount.

### *Wachtwoorden stelen en misbruiken*

Met het wachtwoord van een ander kunt je bijvoorbeeld credits stelen of anderen treiteren of uitschelden uit naam van die persoon.

### *Foto's of filmpjes van mobieltjes en webcam op internet plaatsen*

Met je mobieltje kun je ongemerkt foto's of filmpjes maken. Met een webcam kan dit ook. Deze foto's kunnen heel persoonlijk zijn. Vaak worden ze ook nog bewerkt om degene op de foto nog belachelijker te maken. Foto's die op internet verschijnen, zijn heel moeilijk te verwijderen, omdat ze overal weer op kunnen duiken. Als je mensen fotografeert of filmt, dan heb jij als fotograaf daarop auteursrecht. Maar met die foto's mag je niet zomaar alles doen wat je wilt! De personen op jouw foto's hebben ook rechten.

### *Er zijn 2 mogelijkheden:*

1. Je maakt foto's in opdracht van mensen zelf. Er is sprake van 'portretrecht'. Dat betekent dat je de foto's niet zonder toestemming van de personen die erop staan openbaar mag maken. Je mag ze dus bijvoorbeeld niet afdrucken in de schoolkrant of ze op internet zetten.
2. Je maakt ze zomaar. Ook nu is publiceren riskant! De mensen kunnen 'een redelijk belang' hebben om zich tegen publicatie te verzetten. Privacy of goede smaak bijvoorbeeld.

### *Naaktfoto's (wet kinderporno)*

Het op internet zetten van naaktfoto's van minderjarige leerlingen valt onder de wet op de kinderporno. Het maken en het verspreiden is strafbaar. Ook de personen die ze doorsturen zijn dus strafbaar volgens Artikel 240b.

### *Privé-gegevens op een site plaatsen*

Het op een site zetten van iemands privé-gegevens, kan ervoor zorgen dat deze persoon lastig wordt gevallen door vreemden. Dit is strafbaar volgens de "privacy wetgeving", de AVG ( algemene verordening gegevensbescherming )

### *Virussen sturen*

Door virussen naar iemands computer te sturen, zorg je ervoor dat die computer crasht.

### *Stalking (wet belaging)*

Dit is het stelselmatig lastigvallen van een persoon door die persoon te achtervolgen, steeds op hinderlijke wijze contact op te nemen en soms ook te bedreigen met het oogmerk die ander te dwingen iets te doen, niet te doen, of te dulden dan wel vrees aan te jagen. Bijvoorbeeld: iemand die een leerling steeds lastig valt door het sturen van SMS-jes/WhatsApp-jes of e-mail. Belaging of stalking is in Nederland bij wet verboden volgens Artikel 285b. Mogelijke straf: geldboete of gevangenisstraf.

### *Hacken (wet computercriminaliteit 1993)*

Hacken is niets meer of minder dan inbreken op de computer van een ander. Vervolgens kan de inbreker allerlei instellingen aanpassen of gegevens stelen. Hacken is een strafbaar feit.

### *Happy slapping*

Happy slapping is het uitlokken of veroorzaken van geweld, deze acties opnemen en ze vervolgens op internet zetten. Dit is ook strafbaar volgens de AVG.

## Bijlage 3 DIGITAAL PESTEN

### Wat kunnen ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen doen om digitaal pesten te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als je chat.
- Als je je vervelend voelt door iets dat je hebt gezien, vertel dat dan aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf altijd vriendelijk, eerlijk en scheld niet (terug).
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Ga weg uit de chat als er iets vervelends gebeurt.
- Bel of mail niet zomaar met kinderen die je van internet kent en spreek niet met ze af zonder dat je ouder(s)/verzorger(s) dat weten.
- Verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van het chatten kent. Dus: geen e-mailadressen, gewone adressen, namen (ook niet van school), telefoonnummers, wachtwoorden enz. geven. Let vooral op bij foto's van jezelf: Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn, ook als jij hem al weggehaald hebt. Foto's kunnen ook bewerkt worden zonder dat jij dat weet of wilt; houd daar rekening mee.
- Wees voorzichtig met het gebruik van je webcam. Gebruik geen webcam bij personen die je niet kent of vertrouwt. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt om ze aan andere personen te laten zien. Ze kunnen ook voor andere doeleinden gebruikt worden dan waarvoor jij ze gemaakt hebt.

### Wat kun je als leerling tegen digitaal pesten doen?

- Niet altijd persoonlijk opvatten. Als het pesten komt van mensen die je niet kent, vat scheldpartijen of beledigingen dan niet persoonlijk op. Vaak maken mensen negatieve opmerkingen uit verveling. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijk gaan schelden.
- Negeer de pestmails, pestsms-jes/-WhatsApp-jes, pestchats, pesttweets, etc. Je kunt het beste niet reageren op haatmailtjes of andere digitale pesterij. Verwijder de e-mail zonder hem te openen. Onderdruk je nieuwsgierigheid! Het negeren is effectief in de beginfase van pesten, dus als de pester nog niet zolang aan het pesten is. Pestkoppen willen vaak aandacht. Als je niet reageert, gaan pesters op zoek naar iemand anders om te pesten. Dat geldt ook voor chatrooms. Als daar vervelende opmerkingen worden gemaakt, stop dan met chatten en verlaat die chatroom.
- Blokkeer de afzender. Krijg je pest e-mails, blokkeer dan de afzender. Als het gaat om SMS-jes/WhatsApp-jes op de mobiele telefoon, dan heb je op sommige mobiele telefoons de mogelijkheid om bepaalde nummers te blokkeren.
- Praat erover. Erover praten met je vrienden, je ouder(s)/verzorger(s) of een leraar die je vertrouwt is belangrijk. Zeker als het pesten al een tijdje duurt en je je er bedreigd door voelt. Liefst met iemand die veel van computers en internet weet en die niet doorvertelt dat je gepest wordt.
- Bewaar de bewijzen. Als de pesterijen al in een verder gevorderd stadium zijn en er via de sms/WhatsApp, chat of mail bedreigingen worden geuit, bewaar deze dan. Hoe vervelend de mailtjes ook zijn, gooi ze niet weg. Maak een printje van de pestmail of sla

de berichten op. Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. Aan het IP-adres van de e-mail kan soms afgeleid worden van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail, SMS'jes/WhatsApp-jes e.d. aan kan nemen. Daar heeft men ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie het verstuurt. Bel de helpdesk op.

- Je kunt naar je mentor op school gaan die je kan helpen bij vormen van ongewenst gedrag. De mentor kan je vertellen wat je nog meer kunt doen om het vervelende gedrag te stoppen. Zij kunnen je ook helpen als het vervelende gedrag misschien al gestopt is, maar je er nog steeds last van hebt.
- Aangifte doen bij de politie.  
In bepaalde gevallen kun je naar de politie om aangifte te doen. Pesten kan zo hardnekkig zijn dat het pesten 'stalken' wordt genoemd. Dit is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: [www.pestenslaf.nl](http://www.pestenslaf.nl). Voel je niet schuldig als er iets vervelends gebeurt. Het is niet jouw schuld.
- Wees zeer voorzichtig met je wachtwoorden.  
Zorg dat je je wachtwoorden en inlognamen niet doorgeeft aan anderen of dat ze makkelijk te raden zijn. Zo kunnen anderen niet bij je website of e-mail. Als dit wel gebeurt is, neem dan contact op met de beheerder van de site.

## Bijlage 4 ACHTERGRONDINFORMATIE

### Publicaties

- Meer, B. van der, *De zondebok in de klas*. Deze publicatie kan via het emailadres: [b.vandermeer@home.nl](mailto:b.vandermeer@home.nl) worden aangevraagd.
- Meer, B. van der, *Pesten op school. Overzicht van artikelen*. Utrecht: Algemeen Pedagogisch Studiecentrum (APS), 1999. ISBN 90 6607 304 7. De publicatie is schriftelijk te bestellen bij het APS o.v.v. bestelnummer: 601.003. Het postadres is: APS, Postbus 85475, 3508 AL Utrecht.
- Meer, B. van der, *Kinderen en pesten, wat volwassenen ervan moeten weten en eraan kunnen doen*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos-Z&K-uitgevers, 2002, 3e volledig herziene druk. ISBN: 90 21 53 62 50. In dit boek vindt men een concrete antwoorden op de vragen die ouders tijdens ouderavonden het meest stelden.
- Meer, B. van der, *Pesten bij kinderen, adviezen aan volwassenen*. Driebergen: OUDERS & COO, 1996, 2e druk. ISBN 90 75 760 01 9. In deze publicatie is achtergrondinformatie voor ouders over pesten op school opgenomen, waarna concrete adviezen worden gegeven aan de ouders van de pester, het gepeste kind en die van de rest van de klas - Meer, B. van der, *Pesten op school, lessuggesties voor leerkrachten*. Assen: Van Gorcum, 2002, tweede druk. ISBN 90 232 3239 9.
- Meer, B. van der, *Lees- en voorleesboeken over pesten*. Utrecht: APS, Afd. VODA, 1999, ISBN 90 6607 3055.
- Mooij, T. *Pesten in het onderwijs*. Nijmegen: Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS), 1992.
- Mooij, T. *Leerlinggeweld in het voortgezet onderwijs*. Nijmegen: Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS), 1994.
- Fekkes, M. *Bullying among elementary school children*. Promotie Universiteit Leiden 28 juni 2005. Fekkes onderzocht of antipestbeleid op (basis)scholen helpt.

De volgende jeugdboeken zijn in de bibliotheken beschikbaar:

- |                    |  |
|--------------------|--|
| - Greet Beukkamp:  | - Al het water van de zee (1992)           |
| - Graham Gardner:  | - Een andere Elliot (2007)                 |
| - Carry Slee:      | - Spijt! (1997)                            |
| - Ellen Tijsinger: | - Morgenster (1995)                        |
| - Peter Pohl:      | - We noemen hem Anna (1993)                |
| - Jan de Zanger:   | - Hadden we er maar wat van gezegd! (1990) |
| - Aidan Chambers:  | - Tirannen (1987)                          |
| - Evert Hartman:   | - Buitenspel (1986)                        |
| - Evert Hartman:   | - Oorlog zonder vrienden (1979)            |
| - Peter Pohl:      | - Wij noemen hem Anna (1987)               |

### Links naar internetsites

Onderstaande links geven bruikbare adressen.

- <http://pesten.startpagina.nl>  
<http://pesten.startkabel.nl>  
Algemene zoekpagina's (portals met veel links naar websites met informatie over pesten)

- [www.pestweb.nl](http://www.pestweb.nl)  
Pesten (algemeen). Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- [www.pestten.net](http://www.pestten.net)  
Voor en door slachtoffers, richt zich op Nederland en Vlaanderen. Opgericht door Bob van der Meer.
- [www.stopdigitaalpesten.nl](http://www.stopdigitaalpesten.nl)  
Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school: Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame).
- [www.digibewust.nl](http://www.digibewust.nl)  
Een informatieve site van het Ministerie van Economische Zaken, die u als consument of zakelijke gebruiker informeert over het veilig gebruik van internet (was voorheen: [www.surfopsafe.nl](http://www.surfopsafe.nl)).
- [www.schoolenveiligheid.nl](http://www.schoolenveiligheid.nl)  
Centrum School en Veiligheid van het APS, verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid en adviseert schoolleiders, leraren/docenten, mentoren, leerlingbegeleiders, vertrouwens (contact)personen, onderwijsondersteunend personeel, et cetera.
- <http://veilig.kennisnet.nl/>  
Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT-coördinatoren. Deze website is een onderdeel van de programmalijn 'Veilig en eenvoudig' van het SURFnet/Kennisnet project.

#### ***Films met als thema pesten***

- Bluebird (2004); regisseur: Mijke de Jong
- De tasjesdief (1995); regisseur: Maria Peters
- Pudding Tarzan (1982); regisseur Soren Kragh-Jacobson; Deense jeugdfilm